

07.10.2018

Публічно-приватне партнерство в умовах імплементації угод ЄС щодо безпеки водних ресурсів

В нашій державі наявні умови для впровадження проектів публічно-приватного партнерства (далі – ППП) в галузі водокористування, але згідно з Угодою про асоціацію між Україною та Євросоюзом необхідні реформування системи державної підтримки та її адаптація до європейського законодавства. Для України такий підхід важливий не лише у контексті зближення з ЄС, він дасть змогу раціоналізувати витрачання державних коштів, спрямувати їх на модернізацію та реструктуризацію підприємств водогосподарського комплексу. Отже, питання розробки механізму ППП у зазначеній сфері є найбільш актуальним ([Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України](#)).

Державно-приватне партнерство в природокористуванні формується між державою і підприємствами-інвесторами приватного сектору в цілях розробки, планування, фінансування, будівництва й експлуатації об'єктів природоохоронного значення, зокрема водогосподарського комплексу.

Враховуючи вимоги щодо імплементації угоди з Євросоюзом, необхідно встановити чіткі правила стосовно обсягів і типів державної допомоги в рамках інвестування проектів ППП у водогосподарському комплексі. Згідно із Законом України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання (п. 8 ч. 2. ст. 6) така підтримка повинна спрямовуватися на закриття неконкурентоспроможних водогосподарських підприємств, науково-дослідну та інноваційну діяльність, яка пов'язана зі збереженням та очисткою водних ресурсів.

Наразі у підходах до фінансування підприємств в Україні та ЄС спостерігаються відмінності. Зокрема:

1. Упродовж 2004–2017 рр. обсяги допомоги бізнесу в Україні у разі перевищували аналогічні показники в державах ЄС (10–12 та 0,5–0,6 % ВВП відповідно). Після 2013 року відзначалася тенденція щодо їх зменшення, але це пов'язано суто з політичними подіями.

Основна частина фінансування в ЄС у системі водного господарства спрямована на т.зв. горизонтальні заходи. В Україні переважає підтримка окремих секторів та підприємств (секторальна), частка якої перевищує 95 % від загальних обсягів державної допомоги (Європейський показник – 15 %, стосується т.зв. чутливих галузей). Горизонтальні заходи в Україні застосовуються в незначних обсягах. Підтримка природоохоронної сфери, зокрема модернізація водогосподарського комплексу, не належить до пріоритетів державної політики.

2. Надання державної допомоги не передбачає досягнення конкретних показників діяльності підприємств і строків виконання.

3. Вітчизняне законодавство не містить вимог про надання необхідного мінімального рівня підтримки для досягнення чітко визначених цілей. Перевищення цих обсягів свідчить про неефективне використання ресурсів,

недофінансування перешкоджає досягненню поставлених цілей. Під час ухвалення рішень про надання допомоги необхідний мінімум не встановлюється, а у законодавстві відсутні вимоги та підходи до цього. Аналогічне стосується обсягів фінансування цих цілей за рахунок державних і власних ресурсів підприємства.

Отже, державі складно забезпечити прогресивний розвиток підприємств водного господарства, оскільки наявні чинники, що стримують її розвиток в умовах інституціонального обмеження.